

Aleksoto lopšelis-darželis

Mokomės kalbėti

Kaunas 2018

Kas ir kur gali įvertinti vaiko kalbą?

Vaiko kalbos įvertinimą atlieka aukštąjį universitetinį išsilavinimą turintis specialistas – logopedas. Logopedai Lietuvoje dirba įvairiose įstaigose:

- ankstyvosios reabilitacijos tarnybose (ART)
- poliklinikose
- darželiuose
- pedagoginėse psichologinėse tarnybose
- mokyklose
- sanatorijose

Lankstinuką parengė vyresnioji logopedė
Violeta Pašvenskienė

Pagalbos reikėtų ieškoti, jei:

- 1-2 m. vaikas netaria jokių garsų;
- 3 m. vaikas vartoja tik pavienius žodelius, garsus, garsažodžius;
- 4-5 m. vaikas kalba netaisyklingais sakiniais, nederina žodžių sakiniuose, vaiko kalbą sunkiai supranta aplinkiniai;
- 5,5,-6 m. vaikas dar netaisyklingai taria garsus, kitaip tariant- švepluoja;
- Vaikas mikčioja;
- Vaikas turi kitų raidos problemų.

NATŪRALAUS KALBOS IŠMOKIMO SĄLYGOS

Panardinimas

Nuo pat gimimo vaiką supa ir skalauja prasminga, tikslinga, „vientisa“ kalba. Būdraudamas vaikas yra tarsi paniręs tame kalbos „sraute“.

Demonstravimas

Kai vaikas mokosi kalbėti, jam tūkstančius kartų pademonstruojama (modeliais ir pavyzdžiais), kaip vartojama šnekamoji kalba.

Lūkesčiai

Jei vaikas gimė netraumuotas, tėvai visuomet tikisi, kad jis vaikščios ir kalbės. Šis tikėjimas yra toks stiprus, jog tėvai „išduoda“ vaikams bendravimo subtilybes, o šie atsiliepia ir „tikrai“ išmoksta vaikščioti ir kalbėti.

Atsakomybė

Mokydamiesi kalbėti, vaikai patys imasi atsakomybės už savo kalbą: ko mokytis ir kada. Kiekvienas vaikas pats nusprendžia, kokių taisyklių ir normų jam reikia šiuo metu mokytis, koku keliu eiti, tačiau galiausiai visi vaikai pasiekia to paties rezultato.

Taikymas

Vaikams mokantis sakytinės kalbos, reikia skirti pakankamai laiko ir progų kalbėti.

Apytikrumas

Vaikams pradėjus kalbėti, nereikia tikėtis, kad jie iš karto pasieks suaugusiųjų lygį. Juos derėtų pagirti ir už „beveik“ teisingą kalbą.

Grižtamasis ryšys

Suaugusieji, mokydami vaikus kalbėti, dažnai vartoja „grįžtamojo ryšio“ metodą (pavyzdžiui, vaikas sako: „Te duka“. Suaugęs: „Taip, čia puodukas“). Šis pavyzdys rodo, kad informaciją suaugęs gavo („taip“) ir į ją reagavo paprastai, negrėsmingai, pabrėždamas prasmę. Be to, čia pripažįstama, jog „vaiko“ kalbos ir kitų nebrandaus bendravimo formų bandymai gali tęstis, kol vaikas pats nuspręs jas keisti, ir todėl visuotinai priimtų bendravimo formų nereikėtų tikėtis labai greitai.

- geriausia kalbos ugdymo priemonė 2-6 metų vaikui yra bendravimas susuaugusiais;
- galvos smegenyse kalbos zona yra šalia judėjimo zonos. Lavinant smulkiąją motoriką (rankyčių žaidimai, smulkių daiktų dėliojimas, sagučių segiojimas ir t.t.) aktyvinama ir šalia esanti smegenų zona. Vadinasi, žaisdami su mažyliu, tarkim, dėliodami kaladėles ir kitus smulkius žaisliukus, padėsite lavinti ir jo kalbą.

5 KLAIDOS UGDANT VAIKO KALBOS ĮGŪDŽIUS

1. Tėvai verčia vaikus kalbėti, naudoja per griežtą, įsakmų toną.
  2. Tėvai neretai vartoja mažybinius ir netaisyklingus žodžius.
  3. Nemažai tėvų ir kitų šeimos narių megdžioja vaiką švepluodami ar kartodami vaikų susigalvotus žodžius.
  4. Tėvai apkrauna vaiką žodžių ir užduočių gausa.
  5. Tėvai nori, kad vaikas ką nors papasakotų, nors jis tam nepasiruošęs
- Naujausias mokslinis tyrimas skelbia, kad jei vaikui iki pusantrų metų bent 30 min per dieną leidžiama žaisti su išmaniuoju telefonu ar planšete, galima itin pakenkti jo kalbos raidai.
  - Nustatyta, kad kuo labiau neišsivysčiusi buvo vaiko kalba, tuo daugiau laiko jis praleisdavo prie išmaniųjų prietaisų ekranų.